

Peaminister Jüri Ratas
Riigikantselei
Stenbocki maja
Rahukohtu 3, 15161
E-post riigikantselei@riigikantselei.ee

Meie ST/22 14.12.19

Selgitustaotlus

Mitmed Eesti Ühistegevuse Liidu liikmed on pöördunud liidu juhatuse poole küsimustega, mis väljendavad nõutust ja arusaamatust riigipoolse käitumise osas Ida-Virumaale rajatavate tuuleparkide suhtes. Täielikult on jäänud arusaamatuks, miks mõningatel juhtudel ei rakendu väidetavalt Kellavere radarit segavate tuulegeneraatorite suhtes 0-tolerants (kaitseministeeriumi poolne fikseeritud ametlik seisukoht, et paigaldataval tuulegeneraatoritel ei tohi olla mitte mingisugust häirivat mõju radari tööle) ja mõningatel juhtudel rakendub. Kindlasti ei ole vaja selgitustaotluses hakata õigustama riigi poolset käitumist leierdatud fraasidega, et see ei ole nii, igat tuuleparki ja generaatorit vaadeldakse eraldi ning omavahelises koosmõjus. Selline vastus ei ole adekvaatne juba eos.

Täpse ülevaate püstitatud küsimuse olemusest saab alljärgnevalt:

Vabariigi Valitsuse 22 .02. 2015.a. istungi päevakorrapunkt nr 7 (lisa nr 1) nägi ette aruteluks teema:

Nõusoleku andmine Keskkonnaministeeriumile riigivara hoonestusõigusega koormamiseks Lüganuse valla kasuks (Aidu ja Aidu-Nõmme külas Aidu tuulik 1-30 ja Tuulikute alajaama kinnistud)

Esitaja: keskkonnaminister Mati Raidma

Tüüp: korralduse eelnõu

Keskkonnaministeeriumile antakse nõusolek Ida-Viru maakonnas Lüganuse vallas Aidu ja Aidu-Nõmme külas asuvate Aidu tuulik 1-30 ja Tuulikute alajaama kinnistute hoonestusõigusega koormamiseks Lüganuse valla kasuks. Hoonestusõiguse tähtaeg on 99 aastat. Hoonestusõiguse aastatasu on 5% kinnistu turuväärtusest. Kinnistutele on planeeritud rajada Aidu tuulepark, mille väljaarendamiseks korraldab Lüganuse vald eelläbirääkimistega pakkumismenetluse.

Ilma maakasutuse õigusega (hoonestusõigusteta) oli võimalus rajada Aidu tuulepark hüpoteetiliselt kuid mitte realselt, sest puudus maaomaniku luba. Selle loa andiski Vabariigi Valitus otsusega võõrandada potentsiaalsele arendajale hoonestusõigused, ehk konkreetse õiguse tuulepargi rajamiseks.

22.01.2015.a vabariigi Valitsuse istungil osales ka kaitseminister Sven Mikser, (Lisa 2) kes oli suurepäraselt teadlik kaitseministeeriumi poliitikast – mitte lubada Ida- Virumaale mingeid tuuleparke *arvestades, et riigikaitselistel kaalutlustel ei ole lubatud Kellavere radari töövõime vähenemine mistahes ulatuses.*

Ometigi hääletas Vabariigi valitsus, mille koosseisus viibis istungil ka kaitseminister Sven Mikser, ühehäälselt Aidu tuulepargi rajamise poolt. Seega ei olnud valitsuse istungil kaitseministeeriumit esindav minister otseselt ega ka kaudselt Kellavere radarit töövõimet vähendava tuulepargi rajamise vastu Ida-Virumaale. On täiesti selge ja üheselt mõistetav, et rajatav Aidu tuulepark ei saanud sellele faktile tuginedes olla ohuks riigi kaitsevõimele, kui viimane oleks rajatud planeeringus fikseeritud tingimustel. Lisaks kõigele võib valitsuse istungil lugeda kõrgemaks kooskõlastavaks instantsiks Aidu tuulepargi rajamisel. Ei ole usutav, et kui Aidu

tuulepark ohustaks reaalselt riigi kaitsevõimet, mis on kaitseministeeriumi ametnike sõnul suurim avalik huvi, oleks kaitseminister nõustunud Kellavere radari tööd halvendava tuulepargi rajamisega ja sekkunud otsustavalt Aidu tuulepargi rajamise plaanidesse.

Seletuskirjast Vabariigi Valitsuse korralduse „Nõusoleku andmine riigivara hoonestusõigusega koormamiseks” eelnõu juurde (lisa 3) loeme Vabariigi Valitsuse tegelikest motiividest:

- Keskkonnaministeeriumi hinnangul on oluline võtta Aidu karjääri korrastatud ala teemaplaneeringuga kavandatud otstarbel kasutusele võimalikult kiiresti, et toetada Lüganuse valla sotsiaalmajanduslikku arengut.
- hoonestusõiguse alusel on hoonestajal õigus rajada kinnisasjadele tuulikud ja tehnovõrgud ja -rajatised vastavalt teemaplaneeringule;
- hoonestaja on **kohustatud püstitama tuulikud 8 aasta** jooksul hoonestusõiguse kinnistusraamatusse kandmise päevast arvates
- kui Lüganuse vald ei korralda pakkumismenetlust Aidu tuulepargi arendaja leidmiseks, on riigivara valitsejal **õigus nõuda leppetrahvi** hoonestusõiguse tasu 1 aasta suuruses summas. Leppetrahvi tasumine ei vabasta hoonestajat tema kohustuste täitmisest

Seletuskirjast selgub otseselt, et Lüganuse valla sotsiaalmajanduslik areng ja selle jätkusuutlikkuse tagamine on olnud oluliselt suurem avalik huvi ja prioriteet kui meie kõikide väidetav julgeolek. Kui hoonestaja maksab riigile ja Lüganuse vallale siis konkreetne tuulepark ei ole ohuks riigi julgeolekule ja kui tegemist on eraettevõtjaga, kes riigile hoonestusõiguste tasusid ei maksa, siis nende väiksemad ja madalamad tuulepargid on koheselt ohuks riigi kaitsevõimele ja häirivad Kellavere radari tööd.

Vabariigi Valitsus mitte lihtsalt ei luba Aidu tuuleparki planeeringus fikseeritud tuulegeneraatorite tipukõrgusega (185 meetrit) rajada vaid lausa kohustab hoonestajal see valmis ehitada 8 aasta jooksul.

Analüüsi tulemusena on tõendatud, et Aidu tuulepargi tuulegeneraatorid on maapinnast ainult 60 meetri ulatuses Kellavere radarile nähtamatud ja mõjutavad vaieldamatult Kellavere radari tööd (lisa 4).

Siit konkreetsed küsimused, millele ootame selgeid ja üheseid vastuseid:

1. Kas Aidu tuulepargi rajamise lubamisel on Kaitseministeerium läinud vastuollu ja eiranud NATO 30.05.2007 standardit nr DI (ADAM-ADS)(2007) 33 „Air Surveillance Analysis Baltic States radar Coverage“ (NATO konfidentsiaalne), NATO dokumenti „Final Decision on MC 507, Concept for Air Surveillance“ 07 January 2005 nr MC 507 (NATO piiratud) ja Kaitseväe juhataja 25.02.2009 käskkirja nr 327-K ja „Õhuseire radarkatte rahvuslikud miinimumnõudeid Eesti Kaitseväele“ ?
2. Kas Aidu tuulepargi rajamise lubamine ja kooskõlastamine Vabariigi valitsuse ja isiklikult kaitseminister Sven Mikseri poolt on tinginud mingi seniseletamatu erand NATO 30.05.2007 standardi nr DI (ADAM-ADS)(2007) 33 „Air Surveillance Analysis Baltic States radar Coverage“ (NATO konfidentsiaalne), NATO dokumenti „Final Decision on MC 507, Concept for Air Surveillance“ 07 January 2005 nr MC 507 (NATO piiratud) ja Kaitseväe juhataja 25.02.2009 käskkirja nr 327-K tõlgendamisel?
3. Kui esimeses punktis nimetatud dokumentides fikseeritud kriteeriume on kaitseminister Sven Mikseri poolt rikutud, kas sellisel juhul ei ole tegemist Eesti riikliku julgeoleku otsese ja teadliku kahjustamisega?
4. Kui on tuvastatud, et kaitseminister Sven Mikser on seadnud ohtu riigi julgeoleku, mis on tänase päevani jätkuv ja olukorrana fikseeritav, siis milliseid sanktsioone nähakse ette Sven Mikseri suhtes ja kas ei ole tegemist kogunisti riigireeturiga?

5. Kui tänaste Kaitseministeeriumi plaanide kohaselt on Ida- Virumaa tzoneeritud piirkondadeks, kus igasugune tuulegeneraatorite paigaldamine on riigi julgeoleku kaalutlustel keelatud, siis miks riik ei sekku otsustavalt Narva tuhaväljadel oleva tuulepargi tegevusse ega lase seda riigikaitse huvides koheselt demonteerida. Kaitseministeeriumi ametnike sõnul on riigikaitse küsimus vaieldamatult kõige suurem avalik huvi, mille kahjustamist tuleb kõikide vahendite ja võimalustega **tõkestada**. Samas on kaitseministeeriumi ametnik Meelis Oidsalu Riigikogu 24.09.2019.a. toimunud komisjonide avalikul ühisistungil väitnud, esindades seal Kaitseministeeriumi seisukohti, et Eesti on eelkõige õigusriik ja selline barbaarne tegevus ei ole õigusriigile kohane. Mis on rikkagi riigi ja rahva seisukohalt tähtsam, kas kellegi majanduslikud huvid või riiklik julgeolek?
6. Kui riiklik julgeolek on ülekaalukalt tähtsam ja suurim avalik huvi, kui mõne riigiettevõtte majanduslikud huvid, siis miks riik ei käitu sellele vastavalt ja eirab adekvaatset küsimuse lahendamist riigikaitse prioriteete arvestades?
7. Kas seltsimees Oidsalu seisukohale tuginedes võtab riik koos kaitseministeeriumiga vastutuse ka teiste tuuleparkide arendajatele tekitatud kahjude täies ulatuses hüvitamise osas, nii nagu see on õigusriigile kohane?
8. Kui vahetult Vene piiri ääres töötav suur Eesti Energiale kuuluv tuulepark ei ohusta riigi kaitsevõimet ega olegi mingil määral ohuks Venemaa suunal ja sisemaa teostatavale raadioluurele, siis kuidas saavad mõjutada riigi raadioluuret piirist palju kaugema asetsevad ja väiksemad planeeritavad tuulepargid, mis ei ole otseselt Kellavere radari vaateväljas? Kas antud küsimus ei ole hoopis tingitud riigipoolsest soovist anda Eesti Energiale täiendavaid konkurentsieeliseid, kasutades argumentideks riigisaladusega looritatud dokumente, millele puudub üldsuse juurdepääs?

Lugupidamisega

Harry Raudvere
/allkirjastatud digitaalselt/
Eesti Ühistegevuse Liidu
Juhatuse liige